

torej je bila v najkrepkejši dobi svoji. Vkljub temu je sredi rojenja čebel komaj tisoč jajčec izlegla. Še hujše je bilo to, da je njene zalege 10% bilo nepravilne in se je naposled izpreminjala v nič vredne trote; čebel delavk je čedalje bolj manjkalo. Letina sploh ni ugajala čebelam, in le malokatere so odgajale trotov. Zato ni bilo misliti, da bode za oplovanje mladih matic dovolj skrbjeno. To je bilo tudi vzrok, da sem staro matico pustil živeti, nameravajoč njen čedalje slabejši panj razdreti.

Nekega lepega dne v meseci juniji kašem svojemu prijatelju čebele, zlasti je zanimala lepa zalega mlade matice, katero so čebele marljivo oskrbovale. Nekoliko dni pozneje pridem in vidim, kako si prizadeva mlada matica venkaj izlesti iz svoje zibelke. Stara matica je pa še zmerom v panji in leže jajčeca. Dva dni pozneje pogledam zopet v panj, najdem obedve mutici, vsako na posebni pogači, toda stara je prenehala jajčka polagati. Ko dva dni pozneje zopet pregledujem ta panj, najdem na dnu klopčič čebel, puhnem iz cigare parkrat med nje in strmeč zagledam ne stare, ampak mlado matico, katero sem tako bil rešil smrti. Stara je više po pogači zmagovito pohajala. Smrti oteto mlado matico pomašem z medom in jo denem na pogačo, deset minut potem napadejo jo čebele zopet ter jo hočejo zadušiti. Ni jej bilo pomagati, čebele jo niso trpele; vzamem jo torej, zaprem v matičnjak, denem v panj, toda drugo jutro bila je mrtva. Stara matica pa začne zopet jajčeca polagati, a sedaj lepo oplojena in pravilna, da se niso izlegali več sami troti. Mogoče, da so borbe z mlado matico starko ukrepile in bolj rodovitno storile. Kar je poprej zamudila, to je sedaj vse popravila v poznem poletju in jeseni. Panj je bil proti koncu septembra poln zalege in sploh jako težek in močan. Drugi panji so pa že tri ali štiri tedne poprej nehali narejati novih zaleg.

Iz povedanega izhaja, da se dostikrat čebele same motijo zastran plodovitosti svoje matice. Časi pridržijo rajše staro matico oplojeno, nego bi pripustile mlado, še deviško, katere plodovitost je še negotova. To odpravijo zlasti, če jim še iz drugih vzrokov ne ugaja.

Časi so čebele stari matici tako privajene in udane, da je ne odpravijo, čeravno ni nič kaj prida in poraja večinoma same trote. V takih slučajih mora čebelar pomagati in staro matico odpraviti. Toda namesti naj jo precej z mlado matico ali matično zalego iz družega panja. Iz tega kar smo povedali, povzemamo pravilo: ne starost, ampak večja ali manjša plodovitost v sicer pravilnih odnošajih odločuje vrednost matice čebelne.

Razne reči.

* Utrjevanje strmin ob bregovih. Da utrdiš obrežne strmine, zlasti take, ki so rahle in revne zemlje, pa ti ni do krme, obsej jih s pobrežnim in peskastim ovsom. Korenine tega ovsu se razprostro po 4 metre narazen ter zaplode kakor pirika ali ornica na mnogih mestih

nove rastline, zato ni nič nenavadnega, ako ena sama rastlina pokrije do 9 štirjaških metrov prostora.

* Molža krav, katere ženeš na semenj. Velika je neprimlik, da ženo na semenj ali na razstave krave, katere niso bile poprej pomolzene, češ, da bodo videti dobre molznice. To je hudo mučenje živali, ker mleko sili vedno bolj v vime in dela bolečine ter prav pogostoma provzroči nevarne in dolgotrajne bolezni v njem.

* S špehom preraščeno prašičjo gnjat ali kračo dobimo, ako ne krmimo prasičev vedno z istimi rečmi, ampak jim krmo večkrat premenjamo. Navadno je pri nas dosti takih krač, ki so samo od zunaj špehate, od znotraj med mesom pa nič. V Vormsu so naredili poskušnjo z 20 prasiči, in prepričali so se do dobra, da je moči s špehom preraščeno gnjat dobiti, če se prasičem krma večkrat premenja.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

110.

Svilarstvo.

V Francoskej niso imeli domače svile vse do 1301. l., temveč so jo dobivali z izhoda, z Grške in z Italije. Pravo svilarstvo se je začelo še le 1440. l., ko so v Dauphinu zasadili murve in prinesli sviloprejk. Leta 1470. pa je ustanovil Ljudevit XI. prvo tvornico v Toursu, kamor je pripeljal delavcev z Italije in Grške. Njegov sin Karol III. upoznal se je bolje s svilarstvom v vojski z Napoljem in je začel po južnej Francoskej razširjati svilarstvo. Ko je Fran I. preotel Milan, naprosil je neke svilarje, da se naselijo v Lyonu, in tako je udaril temelj glasovitej lyonskej industriji svile. S prvega je bilo v Lyonu malo svilarjev, ali ko je Fran tkalcem podelil mnogih predpravic, nabrali so se kmalu tkalci z vseh krajev sveta. Velikih zaslug za francosko svilarstvo si je pridobil Henrik II., še večih Henrik IV., ki je po samih kraljevskih vrtovih dal murve saditi. Svilarjem je dajal posebnih predpravic, tudi to je odredil, da se vsakemu podeli plemstvo, ki bode 12 let uspešno vodil tkalstvo. Po smrti Henrika IV. je začelo svilarstvo v Francoskej pešati, a ko je Ljudevit XIV. odpravil nanteski edikt, morale so premnoge protestantske rodovine, ki so se s svilarstvom ukvarjale, oditi s Francoske, in tako je svilarstvo v samem Lyonu malone zaspalo. Čez nekaj časa se je začelo svilarstvo v Francoskej na novo vzdigati, a 1834. l. je bilo svilarstvo v Lyonu tako na visokej stopnji, da so vsakega leta za 100 milijonov frankov svile izvozili. Francozi so se z vso navdušenostjo poprijeli svilarstva, šli so v Kitaj po boljše seme in murve, izurili so se izredno v tkalstvu, postali so veščaki